

XÁC ĐỊNH RÕ VAI TRÒ ĐỊNH HƯỚNG LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ CẤP XÃ TRONG QUÁ TRÌNH GIẢNG DẠY MÔN LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Nguyễn Thị Nhung
 Trường Đại học Tân Trào
 Email: NTNhung@tqu.edu.vn.

Tóm tắt: Lý luận chính trị giữ vai trò định hướng quan trọng trong nhận thức và hoạt động thực tiễn của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, đặc biệt ở cấp xã. Trình độ lý luận chính trị càng vững vàng thì cán bộ càng có khả năng nhận thức đúng đắn đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; đồng thời nâng cao năng lực phát hiện, phân tích và giải quyết các vấn đề thực tiễn ở cơ sở. Trên cơ sở đó, lý luận chính trị góp phần giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý vận dụng sáng tạo vào việc xây dựng phương hướng, giải pháp phát triển kinh tế - xã hội phù hợp với điều kiện cụ thể của địa phương.

Từ khóa: Lý luận chính trị, vai trò định hướng, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã, bản lĩnh chính trị, thống nhất giữa lý luận và thực tiễn.

Nhận bài: 25/12/2025; Biên tập: 05/01/2026; Phản biện: 26/01/2026; Duyệt đăng: 09/03/2026.

1. Giới thiệu

Hiện nay, cấp xã là mắt xích đầu tiên và trực tiếp trong hệ thống chính quyền nhà nước, nơi triển khai hầu hết các chủ trương, chính sách đến với người dân. Hiệu quả hoạt động của chính quyền cơ sở phụ thuộc vào năng lực, bản lĩnh và trình độ của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý. Trong đó, lý luận chính trị không chỉ là công cụ nhận thức giúp cán bộ hiểu đúng, hiểu sâu các đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước mà còn là nền tảng để vận dụng sáng tạo vào thực tiễn, giải quyết linh hoạt các vấn đề phát sinh từ cơ sở. Thực tế cho thấy, ở đâu cán bộ có trình độ lý luận vững vàng, ở đó công tác lãnh đạo, quản lý thường đạt hiệu quả cao, phát huy được sức dân trong phát triển kinh tế - xã hội. Chính vì vậy, việc nghiên cứu, phân tích vai trò của lý luận chính trị trong công tác của cán bộ cấp xã là hết sức cần thiết, góp phần định hướng công tác đào tạo, bồi dưỡng trong thời gian tới.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu: Thu thập, tổng hợp và phân tích các nguồn tài liệu liên quan đến vấn đề nghiên cứu. Việc phân tích tài liệu cho phép xác định nền tảng lý luận làm cơ sở lý giải cho giải pháp nghiên cứu đề xuất.

- Phương pháp phân tích - tổng hợp: Các dữ liệu, thông tin thu thập được được xử lý để chỉ ra vai trò định hướng của lý luận chính trị đối với hoạt động lãnh đạo, quản lý cấp xã trong giai đoạn hiện nay.

2.2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

2.2.1. Bản chất và đặc trưng của lý luận chính trị

Cùng với sự phát triển không ngừng của xã hội và sự mở rộng tri thức của nhân loại, khái niệm lý luận ngày càng được làm sáng tỏ và hiểu rõ hơn. Ngày nay, lý luận được định nghĩa là “hệ thống các quan điểm, tư tưởng đã được khái

quát từ thực tiễn, từ thế giới khách quan” [12, tr.54]. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng đã chỉ ra rằng: “Lý luận là sự tổng kết những kinh nghiệm của loài người, là tổng hợp những tri thức về tự nhiên và xã hội tích trữ lại trong quá trình lịch sử” [11, tr. 497]. Đây là một định nghĩa khoa học, toàn diện và chính xác về lý luận. Lý luận chúng ta đề cập ở đây là lý luận chính trị.

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, chính trị là mối quan hệ giữa các giai cấp, dân tộc và quốc gia trong việc giành và duy trì quyền lực nhà nước. Chính trị là một hiện tượng xã hội đặc biệt, gắn liền với sự phân chia xã hội thành các giai cấp và sự hình thành nhà nước. Kể từ khi ra đời, chính trị luôn là lĩnh vực hoạt động phức tạp, có ảnh hưởng sâu rộng và vô cùng quan trọng trong mọi xã hội. Những biến chuyển của lịch sử nhân loại, xét đến cùng, đều có nguồn gốc từ những biến động trong đời sống chính trị. Có thể tổng quát: Chính trị là những vấn đề về điều hành bộ máy nhà nước hoặc những hoạt động của giai cấp, chính đảng nhằm giành hoặc duy trì quyền điều hành nhà nước.

Từ sự nhận định về lý luận, chính trị như trên ta có thể hiểu: lý luận chính trị là lý luận trong lĩnh vực chính trị. Đối với Đảng ta đó là lý luận về thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, về nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, về sở hữu và các thành phần kinh tế, về đấu tranh giai cấp, về xây dựng Đảng và xây dựng Nhà nước... Nền tảng vững chắc của lý luận chính trị của Đảng ta chính là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Điều này đã được Đảng ta khẳng định ở Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội thông qua tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII: “Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động” [1, tr.21].

Trong quá trình nghiên cứu lý luận chính trị, có

thể nhận diện một số đặc trưng cơ bản và có tính nền tảng như sau:

Một trong những đặc trưng nổi bật của lý luận chính trị là tính trừu tượng cao và khả năng khái quát rộng, cho phép phản ánh những quy luật vận động cơ bản của đời sống xã hội ở tầm lý luận.

Đây được xem là đặc trưng nền tảng và bao trùm nhất của lý luận nói chung, trong đó có lý luận chính trị. Tính trừu tượng sâu sắc thể hiện ở khả năng tách khỏi những yếu tố ngẫu nhiên, bề ngoài để đi sâu vào bản chất của sự vật, hiện tượng; giúp chủ thể tư duy nhận thức được những quy luật khách quan chi phối quá trình vận động, phát triển của xã hội. Trên cơ sở đó, tính khái quát rộng của lý luận chính trị cho phép hình thành nên các khái niệm, phạm trù, nguyên lý mang tính phổ quát - những thành tố cốt lõi để xây dựng các hệ thống lý thuyết khoa học, phục vụ cho hoạt động nhận thức và định hướng hành động thực tiễn.

Hai đặc trưng này - trừu tượng hóa và khái quát hóa - không tồn tại tách biệt mà luôn vận hành trong mối quan hệ biện chứng, bổ sung và hỗ trợ lẫn nhau trong toàn bộ quá trình tư duy lý luận. Trừu tượng hóa là tiền đề để đi đến khái quát hóa, còn khái quát hóa giúp nâng cao chất lượng của tư duy trừu tượng. Sự kết hợp chặt chẽ giữa hai đặc trưng này tạo nên chiều sâu lý luận, khả năng lý giải và dự báo của lý luận chính trị.

Lý luận Mác - Lênin là một biểu hiện điển hình cho đặc trưng này, khi nó được xây dựng trên nền tảng tư duy biện chứng, hệ thống và logic chặt chẽ, vừa phản ánh hiện thực khách quan, vừa định hướng hành động cách mạng. Chính nhờ tính trừu tượng sâu sắc và khả năng khái quát rộng mà lý luận Mác - Lênin đã vươn lên trở thành nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho cách mạng Việt Nam cũng như phong trào cách mạng của giai cấp công nhân trên thế giới. Lý luận Mác - Lênin chính là một điển hình về tính thống nhất, chặt chẽ và tính lô gíc.

Thứ hai, lý luận chính trị mang đặc trưng nổi bật ở tính thống nhất biện chứng giữa lý luận và thực tiễn, bảo đảm cho việc nhận thức và vận dụng các quan điểm, chủ trương một cách sát hợp với điều kiện cụ thể của đời sống xã hội.

Đây là nguyên lý nền tảng trong hệ thống lý luận khoa học nói chung và trong chủ nghĩa Mác - Lênin nói riêng. Theo quan điểm Mác - Lênin, vật chất quyết định ý thức, thực tiễn định hướng và chi phối hoạt động tinh thần. Lênin khẳng định: “Thực tiễn cao hơn nhận thức (lý luận), vì nó có ưu điểm không những của tính phổ biến mà cả của tính hiện thực trực tiếp” [8, tr.230]. Tuy nhiên, “lý luận cũng đóng vai trò tác động trở lại tích cực đối với thực tiễn, đặc biệt trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, không có lý luận cách mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng” [7, tr.30].

Lý luận giúp định hướng thực tiễn; nhận thức

đúng mới có hành động đúng. Vì vậy, Đảng luôn đề cao vai trò kim chỉ nam của Chủ nghĩa Mác - Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh trong sự nghiệp cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là một nguyên tắc căn bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin. Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không liên hệ với thực tiễn là lý luận suông” [11, tr.496]; và Người cũng chỉ ra rằng: hoạt động thực tiễn mà không có lý luận thì không khác gì đi trong đêm tối, vừa chậm chạp vừa hay vấp vấp, phải có lý luận thì mới hiểu được mọi việc trong xã hội, trong phong trào, để từ đó đề ra được chủ trương và hành động đúng.

Trong bối cảnh cải cách tổ chức hành chính hiện nay, khi năng lực và phẩm chất cán bộ còn nhiều hạn chế, “không ít cán bộ, đảng viên phai nhạt lý tưởng cách mạng, tha hóa về phẩm chất, đạo đức; sức chiến đấu của một bộ phận tổ chức cơ sở đảng suy yếu” [2, tr.67], việc nâng cao vai trò định hướng của lý luận chính trị ở cấp xã càng trở nên cấp thiết. Một trong những nhiệm vụ quan trọng là: “Đổi mới công tác giáo dục trong Đảng và trong xã hội về chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước” [4, tr.27]. Việc học tập và nâng cao trình độ lý luận chính trị của đội ngũ cán bộ, đảng viên ở cấp xã có ý nghĩa quan trọng, góp phần nâng cao trình độ trí tuệ của Đảng và chất lượng đội ngũ cán bộ cấp cơ sở.

Thứ ba, lý luận chính trị thể hiện sự thống nhất chặt chẽ giữa tính đảng và tính khoa học, bảo đảm vừa phản ánh đúng bản chất giai cấp, lập trường tư tưởng của giai cấp công nhân, vừa tuân thủ các nguyên tắc khách quan, logic trong nhận thức và phân tích hiện thực xã hội.

Lý luận chính trị của Đảng bắt nguồn từ thực tiễn, gắn với lợi ích nhân dân, do đó luôn kết hợp hài hòa giữa tính đảng và tính khoa học; trong đó, tính đảng càng cao thì tính khoa học càng sâu sắc. Đại hội VIII của Đảng khẳng định: “Phát triển và kết hợp chặt chẽ các ngành khoa học xã hội và nhân văn, khoa học tự nhiên và công nghệ... chương trình kinh tế - xã hội” [2, tr.104]. Sự thống nhất giữa tính đảng và tính khoa học là đặc điểm cốt lõi thể hiện bản chất cách mạng và khoa học của lý luận chính trị.

Trong giai đoạn hiện nay, cán bộ cấp xã cần không ngừng đổi mới, hoàn thiện bản thân, lấy lý luận chính trị làm nền tảng để nâng cao trí tuệ và năng lực lãnh đạo. Như Đảng đã khẳng định: “Chỉ Đảng nào được một lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có khả năng làm tròn vai trò chiến sĩ tiên phong” [7, tr.32]. Bởi vậy, việc học tập lý luận chính trị theo tinh thần: “Toàn Đảng nghiêm túc học tập chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh” [6, tr.139] cần gắn với thực tiễn, đồng thời bổ sung và phát triển lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh trên cơ sở tổng kết kinh nghiệm

thực tiễn mới, đáp ứng được yêu cầu của sự nghiệp cách mạng trong giai đoạn mới.

2.2.2. Hoạt động lãnh đạo, quản lý của người cán bộ cấp xã trong tình hình mới

Hoạt động lãnh đạo, quản lý (lãnh đạo, quản lý) là quá trình tác động có định hướng, có sự điều hành, điều chỉnh hoạt động của con người nhằm đạt mục tiêu nhất định. Trong đó, hoạt động lãnh đạo là tác động điều khiển mang tính định hướng của chủ thể lãnh đạo đến đối tượng bằng các phương pháp động viên, giáo dục, thuyết phục... nhằm đạt được mục tiêu nhất định

Theo từ điển tiếng Việt: “Lãnh đạo là đề ra chủ trương, đường lối và tổ chức, động viên thực hiện” [9, tr.524]; còn “Quản lý là tổ chức và điều khiển các hoạt động theo những yêu cầu nhất định”, “Hoạt động quản lý là tổ chức và điều khiển các hoạt động theo yêu cầu nhất định” [9, tr.772]. Hai hoạt động này tuy đều từ cấp trên xuống cấp dưới để thực hiện mục tiêu, nhưng khác biệt rõ ràng: lãnh đạo định hướng chung, quản lý tổ chức thực hiện; lãnh đạo dùng thuyết phục, quản lý dùng mệnh lệnh hành chính. Ở cấp cơ sở, lãnh đạo và quản lý thường kiêm nhiệm; ở cấp vĩ mô, Đảng lãnh đạo bằng cương lĩnh, Nhà nước quản lý bằng pháp luật, nhân dân thực hiện quyền làm chủ. Lãnh đạo là nền tảng, quản lý là công cụ hiện thực hóa chủ trương thành hành động cụ thể. Hiện nay, trong bộ máy nhà nước, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã bao gồm: Bí thư, Chủ tịch HĐND, UBND, trưởng các ban, đoàn thể và phòng chức năng, giữ vai trò cầu nối từ Trung ương đến cơ sở. Họ vừa định hướng chung, vừa triển khai thực tiễn, đảm bảo chính sách được thực hiện đồng bộ, kịp thời. Cán bộ chủ chốt cấp xã là lực lượng nòng cốt trong hệ thống chính trị, giữ vai trò then chốt trong chỉ đạo triển khai chủ trương Đảng, chính sách Nhà nước tại địa phương. Nếu thực hiện hiệu quả, sẽ góp phần ổn định và nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước; ngược lại, yếu kém ở cấp xã sẽ ảnh hưởng đến tiến trình phát triển đất nước. Do đó, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã cần “thu phục nhân tâm”, phát huy dân chủ, biến phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra” thành hành động cụ thể, tăng cường niềm tin của nhân dân vào Đảng và Nhà nước.

2.3. Giảng viên cần giúp người học nhận diện rõ vai trò định hướng của lý luận chính trị trong hoạt động của người cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cấp xã hiện nay

Trong bối cảnh cải cách tổ chức hành chính hiện nay đòi hỏi người cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã không chỉ có trình độ chuyên môn, năng lực lãnh đạo, quản lý mà phải được đào tạo, bồi dưỡng để nâng cao trình độ lý luận chính trị để có bản lĩnh chính trị vững vàng mới có thể đảm nhiệm được trọng trách của mình. Vai trò của lý luận chính trị đối với người cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã có thể khái quát như sau:

2.3.1. Lý luận chính trị trang bị cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã nền tảng tri thức cần thiết nhằm nhận thức một cách đúng đắn và tổ chức thực hiện hiệu quả các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước tại địa phương

Người cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã đóng vai trò thiết yếu trong tổ chức hoạt động thực tiễn tại cơ sở, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả bộ máy hành chính và sự phát triển của đơn vị, cộng đồng. Để thực hiện tốt vai trò này, họ cần đáp ứng đủ tiêu chuẩn, không ngừng học tập, rèn luyện, đặc biệt về lý luận chính trị. Nhiệm vụ trọng tâm trong thời gian tới là triển khai hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước đến nhân dân. Trình độ lý luận chính trị vững vàng giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý hiểu sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa Mác - Lênin, từ đó có năng lực định hướng, tư duy khoa học và tổ chức thực hiện hiệu quả. Nếu thiếu lý luận, cán bộ dễ xử lý cảm tính, kém hiệu quả. Lý luận chính trị còn giúp gắn lý luận với thực tiễn, chuyển hóa tư duy thành hành động cụ thể, xây dựng và thực hiện mô hình, kế hoạch hiệu quả, đồng thời tạo nền tảng để cán bộ tự tin, quyết đoán trong giải quyết tình huống và giữ vững ổn định phát triển.

2.3.2. Cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã cần được trang bị vững vàng về lý luận chính trị, đồng thời không ngừng nỗ lực học tập nhằm nâng cao năng lực tổ chức thực tiễn và kỹ năng tổng kết thực tiễn một cách khoa học và hiệu quả

Nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là đặc trưng nền tảng của lý luận chính trị, mang ý nghĩa chỉ đạo sâu sắc với công tác cán bộ, nhất là ở cấp cơ sở. Cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã cần có trình độ học vấn tối thiểu là cử nhân phù hợp, làm cơ sở tiếp thu và vận dụng lý luận chính trị một cách khoa học, phù hợp với thực tiễn địa phương. Đồng thời, cán bộ phải không ngừng nâng cao trình độ lý luận chính trị để biết chất lọc, tổng kết thực tiễn hiệu quả. Chủ nghĩa Mác - Lênin cung cấp thế giới quan và phương pháp luận khoa học, còn tư tưởng Hồ Chí Minh là sự kết tinh giữa lý luận cách mạng và thực tiễn Việt Nam, định hướng cho mọi hành động cách mạng. Việc đào tạo cán bộ thấm nhuần tư tưởng này, kết hợp tinh hoa nhân loại, là điều kiện nâng cao cả nhận thức và năng lực thực tiễn. Trình độ lý luận chính trị giúp cán bộ có bản lĩnh chính trị, kiên định con đường xã hội chủ nghĩa, đấu tranh với các quan điểm sai trái, đồng thời nâng cao khả năng tổng kết thực tiễn, khắc phục bệnh hình thức, tri tri, quan liêu. Cán bộ phải dám đổi mới, dám bảo vệ cái mới, từ đó góp phần phát triển địa phương và đất nước một cách khách quan, toàn diện và bền vững.

2.3.3. Việc am hiểu lý luận chính trị giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã từng bước khắc phục tình trạng rập khuôn, giáo điều và lối tư duy kinh nghiệm

chủ quan trong quá trình thực hiện chức năng lãnh đạo, quản lý ở cơ sở

Giáo điều và kinh nghiệm là căn bệnh phổ biến từ cơ chế cũ, xuất hiện nhiều ở những cán bộ có hạn chế về lý luận chính trị và chuyên môn, nhất là những người trưởng thành từ thực tiễn nhưng thiếu đào tạo bài bản. Họ thường áp dụng kinh nghiệm cá nhân một cách máy móc, hiệu quả thấp. Để khắc phục, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã cần được đào tạo toàn diện, đặc biệt là về lý luận chính trị. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Có những cán bộ, những đảng viên cũ, làm được việc, có kinh nghiệm. Cố nhiên những anh em đó rất quý báu cho Đảng. Nhưng họ lại mắc phải cái bệnh kinh lý luận. Họ quên rằng: nếu họ đã có kinh nghiệm mà lại biết thêm lý luận thì công việc tốt hơn nhiều. Họ quên rằng: kinh nghiệm của họ tuy tốt, nhưng cũng chẳng qua là từng bộ phận mà thôi, chỉ thiên về một mặt mà thôi. Có kinh nghiệm mà không có lý luận, cũng như một mắt sáng, một mắt mờ” [10, tr.234]. Ngoài bệnh kinh nghiệm còn có giáo điều - gồm giáo điều kinh nghiệm (máy móc áp dụng mô hình không phù hợp) và giáo điều sách vở (rập khuôn lý thuyết mà thiếu sáng tạo). Cả hai đều gây hậu quả trong chỉ đạo thực tiễn. Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy: học lý luận không phải để “trang sức” hay “lòe thiên hạ”, mà để hiểu và vận dụng thực tế. Người khẳng định rằng việc học lý luận cần đạt được hiệu quả thực tế, phải hiểu rõ các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, các quy luật vận động của xã hội và con người, từ đó vận dụng sáng tạo vào công tác thực tiễn. Học lý luận là để trang bị tri thức, phục vụ cho công việc và hành động thiết thực. Người nói: “Trong lúc học lý luận, phải nghiên cứu công việc thực tế, kinh nghiệm thực tế. Lúc học rồi, họ có thể tự mình tìm ra phương hướng chính trị có thể làm những công việc thực tế, có thể trở nên người tổ chức và lãnh đạo. Thế là lý luận thiết thực, có ích” [10, tr.272]. Người còn nhấn mạnh: Phải biết khéo léo lợi dụng kinh nghiệm, không thể thấy người ta làm gì cũng một mực bắt chước làm theo mà phải có sự nghiên cứu, phân tích xem cái gì hay, cái gì không hay, cái gì nên làm, cái gì không nên làm để vận dụng vào tình hình thực tế của địa phương làm sao có hiệu quả nhất. Những điều chỉ dẫn đó không chỉ có ý nghĩa quan trọng đối với việc học tập lý luận chính trị, mà còn đối với tất cả những lĩnh vực chuyên môn khác. Đặc biệt trong điều kiện khoa học công nghệ phát triển như vũ bão hiện nay thì hoạt động lãnh đạo, quản lý cấp xã không thể theo lối kinh nghiệm, giáo điều rập khuôn máy móc mà phải vươn lên trình độ cao hơn, tiên tiến hiện đại thì mới có thể đáp ứng được với yêu cầu đòi hỏi của công việc. Tổng Bí thư Đỗ Mười từng khẳng định: “Trước yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, cán bộ của ta, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý nhất thiết phải có tri thức, có trình độ

tri tuệ, năng lực tổ chức, quản lý, điều hành. Không có tri thức thì không thể lãnh đạo, quản lý được” [3, tr.108]. Do đó, trong bối cảnh mới, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã cần vươn lên trình độ hiện đại, tránh rập khuôn, đáp ứng yêu cầu công việc ngày càng cao.

2.3.4. Lý luận chính trị giữ vai trò nền tảng trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị, đạo đức công vụ và trách nhiệm nêu gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã trong bối cảnh chuẩn bị Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng

Trong các văn kiện và phát biểu chỉ đạo về công tác xây dựng Đảng, chuẩn bị cho Đại hội XIV, Đảng ta tiếp tục nhấn mạnh yêu cầu xây dựng đội ngũ cán bộ có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Lý luận chính trị là nền tảng tư tưởng quan trọng hình thành và củng cố bản lĩnh chính trị, giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, giữ vững niềm tin vào con đường phát triển của đất nước trong bối cảnh nhiều biến động phức tạp. Cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng từng khẳng định: “Cán bộ phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, không dao động trước khó khăn, thử thách, luôn đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên hết” [Nguyễn Phú Trọng, phát biểu tại Hội nghị Trung ương về công tác xây dựng Đảng]. Điều đó cho thấy, việc trang bị lý luận chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã không chỉ nhằm nâng cao năng lực nhận thức mà còn có ý nghĩa quyết định trong việc hình thành chuẩn mực đạo đức, tinh thần trách nhiệm và ý thức nêu gương trong thực thi công vụ ở cơ sở.

Lý luận chính trị là cơ sở tư tưởng quan trọng giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã hình thành và củng cố bản lĩnh chính trị, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, qua đó nâng cao ý thức trách nhiệm, tinh thần nêu gương trong thực thi công vụ.

2.3.5. Lý luận chính trị góp phần nâng cao tư duy chiến lược, năng lực dự báo và khả năng thích ứng của cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã trước những yêu cầu phát triển mới của đất nước theo định hướng Đại hội XIV của Đảng

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng được xác định là dấu mốc quan trọng, mở ra giai đoạn phát triển mới với yêu cầu cao hơn về chất lượng tăng trưởng, chuyển đổi số, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và phát huy mạnh mẽ vai trò làm chủ của nhân dân. Trong bối cảnh đó, cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã - với tư cách là lực lượng trực tiếp tổ chức thực hiện chủ trương của Đảng - cần có tư duy chiến lược, khả năng phân tích, dự báo và xử lý linh hoạt các vấn đề phát sinh từ thực tiễn.

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, định hướng cho

giai đoạn chuẩn bị Đại hội XIV (2021), đã khẳng định yêu cầu: “Nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị; gắn lý luận với thực tiễn, tăng cường năng lực tư duy chiến lược, tổng kết thực tiễn cho đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp cơ sở”. Trên cơ sở đó, lý luận chính trị giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã không chỉ giải quyết tốt các vấn đề trước mắt mà còn chủ động định hướng phát triển lâu dài, thích ứng với những biến đổi nhanh chóng của môi trường kinh tế - xã hội, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu mà Đại hội XIV của Đảng đề ra.

3. Kết luận

Từ những phân tích trên, có thể khẳng định rằng lý luận chính trị giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành nhận thức và định hướng hành động thực tiễn của cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã. Trình độ lý luận chính trị càng cao, khả năng tiếp thu và vận dụng các đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước của cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã càng được nâng cao. Điều này giúp họ phát hiện và xử lý hiệu quả những vấn đề mới phát sinh trong thực tiễn, đồng thời tăng cường năng lực trong việc áp dụng lý luận vào việc xây dựng các phương hướng và giải pháp phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương.

Bên cạnh đó, trình độ lý luận chính trị cao cũng giúp cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp xã nâng cao năng lực khái quát hóa thực tiễn, đánh giá đúng đắn thực trạng, từ đó tổng kết và rút ra những bài học kinh nghiệm quý báu. Trong bối cảnh hiện nay, khi tiến trình cải cách tổ chức hành chính đang đi vào chiều sâu với nhiều cơ hội và thách thức, việc học tập

và rèn luyện để nâng cao trình độ lý luận, tiếp cận những tri thức khoa học mới là điều kiện cần thiết để nâng cao năng lực lãnh đạo và quản lý của đội ngũ cán bộ cấp xã ■

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam (1991). *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*. Hà Nội: Nxb. Sự thật.
- [2]. Đảng Cộng sản Việt Nam (1996). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam (1997). *Văn kiện Hội nghị lần thứ 3 Ban Chấp hành Trung ương, khóa VIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [4]. Đảng Cộng sản Việt Nam (1999). *Văn kiện Hội nghị lần thứ 6 (lần 2) Ban Chấp hành Trung ương, khóa VIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [5]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [6]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [7]. V.I. Lênin (1975). *Toàn tập, tập 6*. Mátxcova: Nxb. Tiến bộ.
- [8]. V.I. Lênin (1981). *Toàn tập, tập 29*. Mátxcova: Nxb. Tiến bộ.
- [9]. Hoàng Lê (chủ biên) (1994). *Từ điển tiếng Việt*. Hà Nội: Nxb. Khoa học xã hội.
- [10]. Hồ Chí Minh (2000). *Toàn tập, tập 5*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [11]. Hồ Chí Minh (2000). *Toàn tập, tập 8*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [12]. Vũ Hữu Ngoạn (chủ biên) (2001). *Tìm hiểu một số khái niệm trong Văn kiện Đại hội IX của Đảng*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Clearly defining the role of political theory in guiding leadership and management activities at the commune level during the teaching of the history of the Communist Party of Vietnam

Nguyen Thi Nhung

Tan Trao University

Email: NTNhung@tqu.edu.vn.

Abstract: Political theory plays a crucial guiding role in the understanding and practical activities of the leadership and management staff, especially at the commune level. The more solid the political theory knowledge of cadres, the more capable they are of correctly understanding the Party's guidelines and policies, and the State's laws and regulations; at the same time, they can improve their ability to identify, analyze, and solve practical problems at the grassroots level. Based on this, political theory contributes to helping leaders and managers creatively apply it to formulate directions and solutions for socio-economic development that are appropriate to the specific conditions of the locality.

Keywords: Political theory, guiding role, grassroots-level leaders and managers, political courage, unity between theory and practice.